

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitcz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Mayer Jenő.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 32— K
Félévre — — — 16— K
Negyedévre — — — 8— K
Egy óra — — — 270 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::
Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 167. szám.

Kedd, július 24.

A forrongó Oroszország.

Keletgalíciai győzelmes előnyomulá-
sunk során sikert-siker után aratunk.
Ennek a diadalmas offenzívának rettenetes
hatása érzik az oroszországi belső
eseményeken. Az orosz nép most veszi
észre, hogy az entente diktál Kerenszki-
éknek épugy, mint diktált azelőtt a cár-
nak. A kijátszott orosz népben elemi erő-
vel támad fel a gyűlölet langja hűtlen
vezérei ellen. A galíciai orosz frontról
távírat jön a kormányhoz, amely az

offenzívánk nyomán támadt katasztró-
fáról beszél és már maga is bevallja,
amit eddig csak mi mondtunk, hogy a
lövészárkokat ezrével hagyják ott a szö-
kevények. Az orosz nép határtalan düh-
vel fordul a nyugati hatalmak felé, mert
őket okolja a bekövetkezett események-
ért. Talán ez a győzelmesen feltörő nép-
akarata a mi diadalmas offenzívánkkal
együtt meghozza mihamarább a világ
békéjét. — Mai távirataink a következők:

B u d a p e s t, július 24. Délutáni távirat. A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből:

Az orosz délnyugati front és a tizenegyedik hadsereg végrehajtó bizottsága a hadügyminiszterhez, a kormányhoz és a munkástanácshoz táviratot intézett, amelyben elmondja, hogy

a tizenkilencedikén megindult német offenzíva rettenetes katasztrófa felé fejlődik, amely maga után vonhatja a forradalmi Oroszország vesztét. A csapatok támadó kedve gyorsan kimerül a legtöbb csapattest növekvő feloszlásban van, némi alakulatok elhagyják a lövészárkaikat anélkül, hogy bevárnák az ellenséget. A front mögött kilométernyi oszlopokban hátrálnak a szökevények. A főparancsnok ma elrendelte, hogy a szökevényekre rálőjjenek. A táviratban követelik, hogy az országgal ismertessék meg az igazságot.

M i l a n ó, július 24. Délutáni távirat. A Corriere della Sera jelenti Szentpétervárról:

Az orosz kormány a felkelőkön kezdetben aratott sikerei után újabb vereséget szenvedett. A bolsevikiek ismét gyűléseket tartanak és nyíltan hirdetik, hogy a kormány elleni harcot ismét megkezdik.

B e r l i n, július 24. Délutáni távirat. Haparándán keresztül jelentik:

Oroszországban rettenetes izgalmat keltettek a frontról érkezett vereségekről szóló hírek. A vereséget municióhiánnyal okolják. **Határtalan dühvel fordulnak a nyugati hatalmak ellen, amiért az oroszokat offenzívára kényszerítették, anélkül hogy tehermentesítő offenzívát kezdték volna.**

G e n f, július 23. A párisi Petit Journal levelezője jelenti: A délnyugati fronton harcoló több orosz ezred megtagadta az engedelmisséget. Közöttük van mindkét moszkvai gyalogezred.

Az orosz frankkatonák gyűlése, amely az első vonalban harcoló katonák önkénykedésére vezetett, minden további offenzíva és katonai vezetés ellen nyilatkozott.

Z ü r i c h, július 23. Szentpétervári jelentések szerint a szocialista forradalmi párt elvetette Kerenszkiné a párt bizottságába való megválasztását.

S z e n t p é t e r v á r, július 23. Kerenszki szombatán a frontra elutazott.

Galíciai diadalaink.

B é c s, július 23. **A szövetséges csapatok előnyomulásukban megérkeztek Tarnopoltól keletre és megszállták Podhajcét.**

G e n f, július 23. Az orosz harctéren egyes frontokon a helyzet még bizonytalan. Azt hiszik, hogy az orosz csapatok visszavonulása még nem ért véget. Az ellenség további előnyomulása várható. A csernovici csapatokat kievi csapatok vállolták fel nem tudni mi okból.

P á r i s, július 24. Délutáni távirat. A lapok az orosz front áttörésével foglalkoznak.

A M a t i n veszélyesnek mondja a német áttörést, hatalmas erőfeszítésre van szükség, ha az oroszok megakarják tartani galíciai hódításukat.

A T e m p s pesszimistlikusan ítéli meg a helyzetet és a vereségért a békepropagandát okolja.

A Wolf-iroda esti jelentése.

B e r l i n, július 23. A Wolf-iroda jelenti hétfő estéről:

A tűzérési csata Flandriában nem csökkenő hevességgel folytatódik.

Keleten erős orosz támadások Dünaburgtól keletre meghiusultak. **Keletgaliciában gyors előrehaladásunk egyik sikert a másik után eredményezi.**

A sajtószállítás jelentése.

B u d a p e s t, július 24. A sajtószállásról jelentik: Csapatunk késő éjszakáig folytatták az oroszok üldözését és birtokában vannak Tarnopoli külvárosainak. Repülünk a tarnopoli pályaudvart, ahol az oroszok hadiszereiket nagy sietségben bevagyonirozzák, hatáson bombázzák. **Eddig összesen negyvenhét zsákmányolt agyut, köztük négy igen súlyosat szállítottunk be. Gyűjtőhelyeinkre olyan nagy**

számban özönlének a foglyok, hogy megszámlálásuk eddig lehetetlen volt. Egyes csapattesteknél tömeges dezertálást észleltünk. A tizenegyedik orosz hadsereg legnagyobb részében a kötelékek mindjobban meglazulnak.

A Wolf-ügynökség újabb jelentése.

B e r l i n, július 24. A Wolf-ügynökség jelenti: Csapatunk előretörése az orosz frontot Tarnopoltól a Kárpátok előteréig megingatta. Brzezany és Halics között szintén előnyomulunk. Az oroszok oly gyorsan vonulnak vissza, hogy a helységek felgyújtását nem tudják keresztülvinni. **Jeziernében órlási élelmiszerkészletet és sok hadi anyagot zsákmányoltunk, amelyeknek elszállítását megkezdjük. Tarnopoltból kiküldött páncélautomobilokat agyutüzünk visszatérésre kényszerített. Orosz oszlopok visszavonulása helyenként pánikszerű meneküléssé falyul.**

Az orosz kormány proklamációja.

***
Kerenszki — diktátor.

Szentpétervár, július 23. Hivatalos. A kormány a következő felhívást bocsájtotta ki:

Polgárok! Retientő idő köszöntött ránk A német császár seregei áttörték az orosz forradalmi hadsereg frontját. Ezen borzasztó hadműveleteket elősegítették egyes emberek bünnös könnyelműsége és árulása. Ezen borzasztó pillanatban, amikor az ellenforradalom elrejtett e-ői feltámadhatnak, a kormány nyíltan számot vet annak jelentőségével, hogy az a helyzet egész súlyával az ő vállaira nehezedik.

A proklamáció ezután egy csomó belpolitikai reform megvalósítását jelenti be, amelyeket sürgősen megvalósítandónak tart, majd közli, hogy a szövetséges államokat augusztus folyamára közös konferenciára hívják egybe, hogy megállapítsák a szövetségesek külpolitikájának általános irányelveit.

Azzal végződik a proklamáció hogy a kormány felfogosi-ottnak érzi magát, hogy az ország összes erőinek támogatását kérje a nemzetet fenyegető veszedelem elhárítására.

Szentpétervár, július 24. Délutáni távirat. Az orosz távirati iroda jelenti:

A munkás katonatanács a parasz-tok tanácsával tartott együttes ülésen hosszas vita után ma reggel négy óra-kor a következő határozatot hozta:

Miután belátjuk, hogy a helyzet a fronton és az ország belsejében ka-tonai verességgel, a forradalom katasz-trófájával és az ellenforradalom győ-zelmével fenyeget, kijelentjük, hogy a haza és forradalom veszélyben van. Az ideiglenes kormányt forradalmi jó-lélti kormányra kell proklamálni, a kormánynak korlátlan hatalmat kell adni a hadseregben a rend és fegyvelem helyreállítására, a szélső anarchia, az ellenforradalom legyőzésére és a tegnap közzétett kormánynyilatkozat-ban foglalt egész program megvaló-sítására.

Ezen határozatot 252 szavazattal egyhangulag hozták, míg negyvenhét Bolseviki-párti tartózkodott a szavazástól.

(Az Est megjegyzése: Ezen határo-zattal a munkástanács a legfőbb diktá-tori hatalmat Kerenszkire ruházta.)

A falu.

Az ország minden vonalon nagy átalaku-lások előtt áll. Az átmenet legjobban érdekelni fogja a községeket, amelyekre nézve életkérdés a közigazgatási és kulturális dolgok helyes megoldása. Szószólói kívánunk lenni a falvak érdekeinek, azok vitális ügyeit felszinen őhajtjuk tartani. Ez okból határoztuk el, hogy a falu számára külön rovatot nyitunk, amely-nek vezetésére sikerült D. Bodó Mátyás urat megnyerni, aki szakavatott tollal áll az ügy szolgálatába és kéri a t. olvasó közönség hi-vatott részének közreműködését.

A szerkesztőség.

Községek szövetsége.

Talán nem csalódunk, ha feltételezzük, hogy a világháború vérszomjas daemona kezd eltelni... Talán közeledik már az a boldog pillanat, amelyben az emberi haladás ismét rendes medébe térhet. Özönével tódulnak elének a kérdések, hogyan is lesz majd a há-boru után?! Annyi bizonyos, hogy semmi sem maradhat meg in statu quo ante.

Különösen áll ez a községekre. Gyökeres újításokra lesz szükség, hogy az életképesség a kellő fokot elérje. Szervezetében, kulturá-jában meg kell a községnek változni.

Mielőtt a részletes kérdésekbe belekezde-nék, rá akarok mutatni arra, hogy mit tartanék mindenkinek fölött elsőrangú föladatnak.

Az erő a szervezetkezésben rejlik. A váro-sok már belátták ezt. Igyekeznek vállvetve, szervezetkezés útján fejlődésüket biztosítani. Miért maradjanak ebben hátra a községek?

Minálunk, Magyarországon — tapasztal-tuk már — országos mozgalmat indítani és

eredményhez jutni, majdnem kizárt dolog. Éppen ezért a szervezetkezést *megyéenként* kellene szervezni. A megyei szervezetek azután könnyebben megtalálnák az egymáshoz vezető utat.

Minden megyében van jegyzői egylet, amely a kivitelben közreműködhetne.

A megyei szervezetek programja fel-ölelhetné az aktuális kérdések legtöbbjét. Leg-fontosabb ezek közül a pénzügyi kérdés. Lá-tuk, hogy milyenek voltak a pénzügyi viszonyok a háboru alatt. Jóllehet temérdek pénzt halmoz-tott össze némelyik bank, ahhoz nem lehetett hozzáférni és ha kapott is valaki pénzt, horri-bilis kamat lett arra róva! Pedig indokolatlan volt ez sok esetben.

Ha létrejönne a községek szövetsége, nyomban meg lehetne alapítani a *pénzügye-tet*. Ezen pénzügyetnek azonban nem az lenne a hivatása, hogy magánfeleknek nyújtson hitelt, hanem elsősorban a községek mint erkölcsi testületeknek állana rendelkezésére.

A szervezeteknek kötelessége lenne min-den egyes kebelébe tartozó község anyagi hely-zetét szanálni, olyan községeknek pedig, ame-lyek akár ipari, akár mezőgazdasági többter-melésből akarnak jövedelmüket fokozni, segít-ségére kellene állania.

A részletkérdésekre későbbi cikk kereté-ben fogok kiterjeszkedni. Nagy fontosságu lenne továbbá az *ipar-fejlesztés, gyárak létesítése*.

A háboru tartama alatt egyre kell hangoz-tatnunk, mennyire kár, hogy az őstermelés mellett iparral is nem foglalkoztunk! Milyen árakat fizettünk egyes behozott ipari cikkekért!

A szervezet megállapítaná, hogy melyik községben miféle ipartelepítést lehetne felállítani és annak létesítését előmozdítani.

Anyagiak hiányában vármegyénkben igen sok virágzásnak indult gyár szüntette be üze-

mét. Ezeket a szervezetkezés mind sorra életre szólíthatná.

E cikk keretében csak a szervezetkezés esz-méjének akarok propagandát csinálni és a reális részletek taglalásába nem fogok. Hogy milyen méretű pénzügyet lehetne létesíteni, arra nézve elegendő, ha megjegyzem, hogy némelyik község mint erkölcsi testületnek 1,000.000 korona értéket meghaladó ingatlanai vannak! Ha ilyen községek szervezetkeznek, or-szágos tekintélyű, nagy hitelképességű intéze-tet lehet alapítani.

Megengedem, hogy számos község vezető embereiben meg van a jó igyekezet arra nézve, hogy hasznosat és nemeset teremtsenek, de sokszor olyan kicsiny ellenvélemény kell hozzá és szappanbuborékká válik a leg-szebb indítvány és terv! Ha azonban ilyen indítvány mögött egy megyei, esetleg országos szövetség áll, az erkölcsi kényszernek minden eszközt igénybe lehet venni!

Kis magból nő ki a legterebélyesebb fa is. Ha a szövetség létrejön, minden nap egy újabb ideát fog hozni, amely beilleszkedik a szervezet tervezetbe. Minthogy azonban minden a nap alatt a *pecunia* körül fordul meg, a szervezetkezést csakis pénzügytettel kap-csolatosan tartom eredményesnek. Kellő anyagi erővel a legnehezebbnek látszó terveket is meg lehet oldani.

A községek szövetsége továbbá még egy igen fontos dolgot tudna kezébe venni: a *megyei és járási utak kiépítését*.

Nem szükséges talán bővebben fejtegetnem, hogy közigazdasági szempontból milyen nagy jelentősége van a műutaknak. A megyéknek korlátolt anyagi eszközök állanak rendelkezésre, a legtöbb ut a járási érdekeltségek kezelése alatt áll. Egy-egy járás pedig vajjon mit áldoz-hat utaira? Egy rövid utszakasz kiépítése is éveken át igénybe veszi egy járás anyagi ere-jét. Hát még, ha az összes járási utakat ki kellene építeni!

A szervezet a járási és egyéb érdekel-tségek materiális ügyeit mind magáéva tehetné.

Az utak építése mellett természetesen sorra kerülne a *vasutak* létesítésének kér-dése is.

Megyénkben sok olyan vasutvonat van tervezve, amelyek egyes vidékekre nézve ál-dást jelentenének. Itt is az a főakadály, ami az utaknál. Az egyes községek nem bírják ki az óriási anyagi áldozatot. Vannak 20.000 holdnyi szántóval bíró községek, amelyeknek lvkossága kénytelen középkori szállító esz-közökkel gabonáját továbbítani.

Hát bizony mindezeknek meg kell vál-tozni a háboru után, a szabad és józan ha-ladást bárkinek is elő kell mozdítani. A fele-baráti szeretet és a viribus unitis jegyében kell megszületni az új nemzedéknek, amely képes lesz alkotni, teremteni és egy boldog Magyarországot megalapozni.

D. Bodó Mátyás.

BIREK.

— Hivatalos jelentések július hó 23-ikáról. A miniszterelnökség sajtóosztályától a követ-kező hivatalos jelentést kaptuk a harcéri eseményekről:

A vezérkar főnöke jelenti:

Keleti harcér:

Mackensen vezértábornagy hadcsőportja: Helyenkint erős ágyuharc.

József főherceg vezérezredes hadseregarc-vonala: A Susita-völgy és a három országha-tár között a harci tevékenység jelentékenyen fokozódott. Az ellenség több helyen támadott, de mindenütt visszavertük.

Lipót bajor herceg hadseregarcvonala: A szövetséges csapatok győzelmes előnyomu-lásban Tarnopolnál elérték a Szerethet és a Kozowa—Ostrow vasutvonalat. A Stripa mind-két oldalán széles arcvonalban előre haladnak. Az oroszok a Narajowka mentén is hátrálnak.

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Keddén, július hó 24-én fél 9 órakor:

Szerdán, július hó 25-én fél 9 órakor:

nagy kabaré-est.

Két különböző műsor.

A „Budapesti Modern Szinpad” országos hírnevű művészeinek vendégfellépte.

Helyárak: Földszinti páholyülés 5 K, I. em. páholyülés 4 K, II. em. páholyülés 2-50 K, Zártszék 4 K, Állóhely 80 f.

MODERN MOZI

TELEFONSZÁM 312 és 47.

Szerdán, július hó 25-én egy előadás,
este fél 9 órakor, rendes helyárrakkal

Taylor Testvérek.

Detektivdráma 3 részben Főszereplők:
Erich Kaiser Titz és Rita Clermont.

— Gyönyörű kísértő műsor. —

Elsőrangú cigányzenekar kíséret.

Augusztus hó elsejétől kezdve mindennap
két előadás, d. u. 6 és este 9 órakor.

Helyárrak. Mérsékelt: páholyülés 80 f., I. hely
70 f., II. hely 60 f., III. hely 40 f.
Rendes: páholyülés 1-20K, I. hely
1-—K, II. hely 80 f., III. hely 50 f.

A győzelem visszhatása a Dnyeszter déli part-
jára a Kárpátokig terjed, az ellenség minde-
nyütt kiűrtette állásait.

Olasz és délkeleti harcér:
Semmi ujság.

A német nagyhódászállás jelentései:
Nyugati harcér:

Rupprecht trónörökös hadserege: Flan-
driában a tüzérségi harc teljes erővel fellob-
bant és egész éjszaka tartott. A tüzérharc
vezetéséhez nélkülözhetetlen köztöltő léghajók
az egész harcvonalon a távolból jövő ered-
ménytelen ellenséges tüzelés jelpontjai voltak.
Yperntől keletre számos repülőgéprej is egysé-
ges támadást intézett ellenünk. E légi táma-
dásokat harc repülőink és védőgépünk meg-
híusították, köztöltő léghajóink sértetlenek ma-
radtak. Nyolc ellenséges repülőgépet letöltünk.
Az angol zászlóaljok felderítő előtörései meg-
híusultak. Avions és Mercourt körül heves
éjszakai támadások voltak. Az ellenség kez-
detben elért sikereit kiegyenlítettük.

A német trónörökös hadserege: Jó
látási viszonyok mellett általában feléledt a
tüztekenység. A Mont d'iver északi lejtőjén
Craonnenál a tüzeléssel jól elkészített erőteljes
harcokban állásainkat több kilométer széles-
ségben sikerült előretolnunk. Brandenburgi
gárdacsoportok a franciákat több árok vonalból
visszavetették és több mint 230 foglyot szállí-
tottak be. A Cornillet-hegyen, Nauroytól délre
hessen-nassani csapatok rohamvállalkozásai
eredményesek voltak.

Repülőrajaink egyike tegnap délelőtt meg-
figyelt jó hatással bombákat dobott Harvichra
Anglia keleti partján. Repülőgépeink teljesség-
ben visszatértek.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvona-
la: Eichorn vezérezredes hadserege: A
Düna mentén különösen Dünaburgnál és a
Narod-tó mindkét oldalán a tüzérségi tevé-
kenység jelentékenyen fokozódott. Dünaburg-
tól délnyugatra egy orosz előtörés meghíusult.
Smorgontól délre az oroszok előző este súlyos
vesztéseik mellett meghíusult támadásaik
után ma reggel újból támadtak. Pergőtűz előzte
meg a rohamot, mely közelharcokra vezetett.
Gyorsan végrehajtott ellentámadásunk követ-
keztében este két betörési pont kivételével az
állás ismét kezünkben volt. Ma reggel az or-
szok Smorgontól délre széles arcvonalon indi-
tott támadását zárótüzelésünk nem engedte
kifejlődni.

Böhm Ermoli vezérezredes hadserege: A
Szerethől délre indított támadásunk had-
művelete fejlődött, az oroszok mélyen a Kár-
pátokig hátrálnak. A kitűnő vezetés és a csa-
patok rohamos előnyomulása megvalósították
a remélt eredményt. A Tarnopoltól közvetlenül
nyugatra fekvő magaslaton állunk. A Rohatín
— Ostrow-i vasútvonalon, a régi állástól keletre
átléptünk, a Dnyeszter két oldalán megkezdtük
az előnyomulást. A vasutól délre az ellenség
erős ellentámadást tanúsított.

József főherceg vezérezredes arcvonala:
A Kárpátok gerincének mentén a Putnágig az
orosz harc tevékenység különösen a déli részén
észrevehetően fokozódott. Az ellenség több
előtörését visszavertük.

Mackensen vezértábornagy hadserege: A
Szereth alsó részén élénk tüzelés készül-
őben álló harcokra vall.

Macedon arcvonal:

A helyzet változatlan. — Ludendorff.

— **Közélelmezési Értesítő.** Az országos
közélelmezési hivatal elnöke arról értesítette a
vármegyéek alispánjait, hogy a hatóságok ál-
landó és gyors tájékoztatása és a közélelme-
zési vonatkozású rendelkezések rendszeres
gyűjtésének lehetővé tétele céljából „Közélel-
mezési Értesítő” címen hivatalos közlöny ki-
adását határozta el. Ez a hivatalos lap tartal-
mazni fogja az ezután kiadandó közélelmezési
vonatkozású kormányrendeleteket, egyes mi-
nisztereknek a közélelmezést érintő rende-
leteit, valamint a közélelmezési hivatal általános
érdeklő körrendeleteit és egyéb rendelkezéseit.
Ezt a hivatalos közlönyt a törvényhatóságok
első tisztviselőinek, a járási főszolgabíráknak
és rendezett tanácsú városi polgármestereknek,
valamint a községek és közigazgatóknak díjtalanul
küldi meg a közélelmezési hivatal, magánfelek
pedig 8 korona előfizetési árért kaphatják meg

— **Any- és csecsemővédő tanfolyam.** A
nagyemlétságu belügyminiszter ur rendelkezése
folytán Szegeden 1917 szeptember 15 én meg-
nyílik a második anya- és csecsemővédő tan-
folyam. Szakeladók lesznek: dr. Mann Jakab,
az állami bábaképezde igazgató-tanára, dr.
Tucsányi Imre az állami gyermekmenhely
igazgató-főorvosa és dr. Szalay József Szeged
szab. kir. város rendőrkapitánya. A tanfolyam
hat héttel tart, hallgatóink száma legfeljebb 30
lehet. Felvétele a teljes koru, de legfeljebb
45 éves magyar honos nők pályázhatnak, akik:
a) magyarul beszélni és írni kifogástalanul
tudnak, b) a polgári iskolának 4. osztályát
sikeresen elvégezték, vagy ha az előírt iskolai
minősítést nem tudják ugyan igazolni, de egyé-
ként a tanfolyamhoz szükséges műveltséggel
rendelkeznek, c) akik erkölcsi kifogás alá nem
esnek.

A tanfolyam hallgatása ingyenes, de a
hallgató saját költségén tartja el magát. A bel-
ügyminiszter azonban kivételesen megengedi,
hogy egyes arra szoruló és érdemes hallgatók
a bábaképezde internátusában és az állami
gyermekmenhely intézetében ingyenes ellátást
kapjanak. A kellően felszerelt folyamodványok
1917 augusztus 20-ig dr. Tucsányi Imre igaz-
gató-főorvos urhoz nyújtandók be.

— **Miklós volt cár nyugdíját kér.** Genfből
jelentik: A „Temps”-nek jelenti pétervári le-
velezője, hogy Miklós volt cár azt a kérel-
met intézte az ideiglenes kormányhoz, enged-
jék meg neki, hogy résztvegyen a most kiboc-
sátott „szabadságkölesön” jegyzésében. A volt
cár egyúttal oly nyugdíj megállapítását is kérte
a maga és családja részére, amelyből megél-
het, mert — ugymond — személyes vagyona
erre nem elegendő. A cárnak néhány százezer
rubel készpénz vagyona lehet.

— **A Városi Moziban kedden és szerdán**
este a budapesti „Modern Színpad” művészei
kabaré-előadást tartanak. A két estén teljesen
új változatos program kerül bemutatásra és
pedig kedden: 1. H-rczeg Jenő konferál; 2.
A hadihelyzet. Irta: Kóváry Gyula. (Herczeg-
Gellért—Czeglédy); 3. Palotai Elza; 4. A
cigarettá. Irta: Gábor Andor. (Boross—Gellért);
5. Czeglédy Gyula; 6. Boross Géza; 7. Tót
asszonyok. Irta: Nádas Sándor. (Boross—Her-
czeg—Gellért—Czeglédy). Szünet. 8. Herczeg
Jenő konferál; 9. Ungarische Bakalieder. Irta:
Kóváry. (Herczeg—Boross); 10. Faragó Sári;
11. Boross—Herczeg duett: a) Szokj le róla!
b) Optimista, pessimista! 12. Jövedelem és
vagyonadó. Irta: Gábor Andor. (Boross—Gellért).
Szerdán: 1. Herczeg Jenő konferál; 2.
Dramai színész leszek! Irta: Kóváry Gyula.
(Faragó Sári—Herczeg); 3. Czeglédy Gyula;
4. Kávéház. Irta: Gábor Andor. (Boross—Gel-
lért); 5. Palotai Elza; 6. Boross Géza; 7. Új
adók. Irta: Gábor Andor. (Boross—Herczeg—
Gellért—Czeglédy). Szünet. 8. Herczeg Jenő
konferál; 9. A hadiözvegy. Irta: Harsányi
Zsolt. (Boross—Faragó Sári); 10. Faragó Sári;
11. Boross—Herczeg duett: Dal a maximum-
ról és a minimumról. 12. Két tűz között. Irta:
Balázs Sándor. (Faragó—Palotai—Boross).

— **Könyveket a haretérről! Küldjünk**
könyveket és folyóiratokat a haretérről.
A könyveket és folyóiratokat a Torontái
megyei Könyvtárolás Egyesület kérésé-
vel továbbítja.

**Az 1917. évi buza, rozs, kétszeres, köles,
árpa és zabtermés Igénybevételéről ki-
adott rendelet módosítása és kiegészítése.**
A maximális ár.

Tegnapelőtt jelent meg a hivatalos lap-
ban a kormány 2639—1917. M. E. számú ren-
delete, mely meg a múlt hóban kibocsátott
2192—1917. M. E. számú rendelet módosítá-
sával és kiegészítésével foglalkozik. A régi
rendelet szerint a termelő jogosítva van ad-
dig, amíg a földmivélsügyi miniszter ur az
Országos Közélelmezési Hivatal Elnökével
egyetértve a házi- és gazdasági szükségletre
vonatkozólag másképen nem rendelkezik, házi
és gazdasági szükségletére, az egyébként zár
alá vett és igénybevett terméséből, a nélkül-
özhetetlen mennyiséget felhasználni. Köteles
azonban ezen felhasznált mennyiségeket fel-
jegyezni és a későbbben megalakuló átvevő
bizottságnak a helyszínen ezt a feljegyzését
bemutatni. Az új rendelet kimondja, hogy to-
vábbi rendelkezésig buzát, rozst, kétszerest és
árpát állatok etetésére felhasználni egyáltalán
tilos. A termelő természetesen jogosítva van
az új rendelet szerint még az átvevő bizottsá-
gok megalakulása előtt a Haditermék Rész-
vénytársaság bármely bizományosának eladni.
A régi rendelet kimondta, hogy aki nem
termelő vagy akinek a termése nem fedezi
egész évi házi szükségletét az a Haditermék-
től a terményátvevő-bizottságok közbenjötté-
vel vásárolhatja meg egész házi szükségletét
és aki ehhez elegendő pénzzel nem rendelkezik,
annak szükségletéről ugyanilyen módon a köz-
ségek előjáróság gondoskodhatik. Az új ren-
delet a régi rendeletnek ezt az intézkedését
érvénytelennek jelenti ki és kimondja, hogy
mindenki aki maga nem termelő, vagy akinek
házi szükségletét saját termése nem fedezi,
mindaddig, amíg az átvevő bizottság az illető
község területén működését meg nem kezdi,
de legkésőbb ez év október 15. napjáig, jogos-
ítva van ugyan a saját házi szükségletére
buzát, rozst, kétszerest, kölest és árpát vá-
sárolni, de csakis attól a termelőtől, akit az
Előjáróság jelölt ki és akinek neve az Elő-
járóság által kiállított vásárlási igazolványon
szerepel és csakis annak a községnek terüle-
tén ahol az illető nem termelő lakik. Az Or-
szágos Közélelmezési Hivatal Elnöke indokolt
esetekben, más község vagy járás területére
is kiterjesztheti a vásárlási jogosultságot. Mi-
helyt az átvevő-bizottság megkezdte működését
a község területén, a vásárlásra jogosított, vá-
sárlási igazolványában megjelölt mennyiséget,
az abban kijelölt termelőtől többé nem vá-
sárolhatja meg, hanem az átvevő-bizottság
közbenjöttével a Haditermék-től jogosult vá-
sárolni. Ezért sem a Haditermék, sem annak
bizományosa jutalékot fel nem számíthat, ha az
illető termény még a termelőnél tárol. Azok
a községek, akik vásárlás útján biztosítják az
ellátatlanok házi szükségletét, jogosítva lesz-
nek a földmivélsügyi miniszter ur által kü-
lön megállapítandó mérsékelt jutalékot felszá-
mitani. Kimondja még az új rendelet, hogy a
vámörölmalmok, ha a Haditermékkel nem
állapodtak meg a vám felőrlésére, a Haditer-
mék kívánságához képest kötelesek, minden
külön térítés nélkül, a legközelebb eső vasut-
vagy hajóállomásra vagy ennél nem messzebb
eső körzeti malomba szállítani vámkeresmé-
nyüket.

Külön (2638—1917. M. E. számú) ren-
delet intézkedik az 1917. évi termésű buza, rozs,
kétszeres, árpa, zab és köles maximális áráról.
A buza, rozs, kétszeres és árpa maximális ára
országgrészek szerint különböző.

Torontálban a 76 kg súlyminőségű 2%-nál
nem több idegen keveréket tartalmazó, egész-
séges és rostált buza maximális ára, ha az a
Haditerméknek legkésőbb augusztus 31-éig el-
adatott 49 korona, ha augusztus 31. és novem-
ber 1. között adatik el 47 korona. November
elseje után már csak 44 korona. A 71 kg
súlyminőségű 2%-nál nem több idegen keve-
réket tartalmazó egészséges, rostált rozs vagy
kétszeres maximális ára Torontálban, ha az a
Haditerméknek legkésőbb augusztus 31-ig el-
adatott 48 korona. Ha augusztus 31. és novem-
ber 1. között adatik el 46 korona. Az annál
később eladott rozs és kétszeres maximális
ára métermázsánként 43 korona.

A 64 kg súlyminőségű 2%-nál nem több
idegen keveréket tartalmazó egészséges és rost-
ált árpa maximális ára vármegyéinkben 45
korona.

Az egészséges és rostált zab maximális
ára súlyminőségre való tekintet nélkül az egész
országban mindenütt 44 korona métermáz-
sánként. Az egészséges, száraz és rostált kö-
les maximális ára súlyminőségre való tekintet

nélkül az egész országban mindenütt 46 korona métermázsánként.

Világosan kitűnik ebből a rendeletből, hogy a termelőnek elsőrangú érdeke gabonáját minél hamarabb eladni a Haditerménynek. Intézkedik még a rendelet az az ellenvétők szigorú megbüntetéséről is és kimondja a rendelet azt is, hogy nem büntethető meg az, aki a követelt magasabb árat a rendelet ellenére megígéri vagy meg is fizeti, ha ezt a körülményt a hatóságnál feljelenti. S. N.

A tizedik isonzói csata.

— A „Torontál” eredeti tudósítása. —

Sajtószállás, július 20.

Pergőtűz és vízhiány.

Természetesen, mi sem néztük mindezt tétlenül. Tüzérségünk és rohamjörőreink folyamatosan zavarták, zaklatták az ellenséget munkájában és igyekeztek meggátolni előkészületeit. Ez a katonai napszámomunka, amely sokszor nem is szerepelt a hivatalos jelentésekben, sok kárt okozott az olaszoknak és nem egy helyen arra kényszerítette őket, hogy mindent előlrol kezdjenek. Így például maga az offenzíva megindulása is olyan időre halasztódott, mikor Cadorna már nem hivatkozhatott „az időjárás ellenséges indulatára”. Végül aztán mégis engednie kellett egyrészt Anglia és Franciaország növekvő nyomásának, melyek a tehermentesítést követelték — másrészt számolnia kellett a hangulattal, amely otthon föltétlenül nagy akcióit követelt a hadüzenet második évfordulójára és az offenzíva megindult.

Május 7-én az olasz tüzérség elkezdte a prológust. Előtte való nap feltűnő nyugalom volt az egész arcvonalon. Az olaszok minden gránáttal takarékoskodtak. Még május 7-én, az előkészítő ágyutűz megkezdésekor is csinyján bántak a löszterrel. Az olasz tüzérség, eddigi gyakorlatával teljesen csakítva, nem kezdte mindjárt tele tudóval, hanem az első napokon csak lassankint növekvő tüzelést indított, bizonyára főképp az új ütegekkel akarták belőni magukat. Május 11-ig az olasz tüzérség tevékenysége nem emelkedett túl a normális kereteken. Ellenben annál szorgalmasabbak voltak az olasz repülők, a nagy vihar sirályai.

Május 12-én kora reggel aztán kitört a nagy vihar. Tolmeintől le a tengerig a legsúlyosabb pergőtűz indult állásainkra.

A nagykaliberű aknavetők megdolgozták árkaikat, a messzehordó ágyuk pedig a hátrább fekvő terepet és az olyan helységeket, ahol magasabb parancsnokságokat szimatoltak. Gyülekezőhelyeinket, az összes dolinákat és érintkezési pontokat gázgránátokkal is alaposan megtisztelték.

Az olasz gázgránát csunya, orgyilkos egy szerszám. Mincs benne közvetlen gázméreg, hanem olyan ingerlő és mérgező anyagokkal van töltve, amelyek főképp a légzési szervekre hatnak és aki nem védi magát jókor, annak elvérzik a tüdeje. Sűrű, nehéz oszlopokban fekszik, ez a klórral és foszforral telt gáztömeg utjaink és dolinaink fölött: a legelső vonalban harcoló csapatot így akarják elvágni minden összeköttetéstől, minden élelmszer- és lőszer-utánpótlástól. De az olaszok hasztalan pazarolták Amerikának, az emberiség és a kultúra harcosának ezt a méregmunicióját, az arcvonal és a hátsó erőforrások összeköttetése még a legforróbb ütközetek napjain sem szakadt meg. E helyen az arcvonalnak azokról a csöndes hőseiről kell megemlékeznünk, akik a méregtől felhőző utakon át éjjel-nappal szállították bajtársaiknak a lövészárokba mindazt, amire szükségük volt. A sofőrök a legsűrűbb gránátosöbön vitték föl nagy, nehéz tehergépkocsijukon a löszert, közvetlenül a tűzvonalhoz. A hajcsárok málhásállataik hátán vitték föl az élelmet, éjszaka pedig folyton tűz alatt tartott emelkedőkön cipelték föl az állásokba a nehéz főzöládákat és vizeshordókat. Ezek az emberek, akik olyan magától értetődően teszik kockára életüket kötelességük teljesítésében, épp úgy védelmezik a monarchiát, mint bajtársaik odaelől. Mire jutna a harcos a lövészárokban löszert, étel, ital nélkül? És itt, ezen a hadszíntéren, főképp ital nélkül!

Karsztvidék ez, olyan föld, amelyen víz nem fakad. Pompás hegyierdő borítja a ternovai fensiket, dus szőlők vonulnak a Comenfensikre, de víz egyiken sincs. Messze a völgyből, szivattyúállomásokon át kell felhozni a vizet a ternovai fensikre, hogy a csapatok és a vonat szegényes vízvezetékeit táplálja.

Hetek óta nem esett itt lenn egy csöpp eső, a ciszternák nem tudnak megtelni, ember és állat arra a kevéske vízre van utalva, amelyet pontosan kimért adagokban osztogatnak a vízvezetéknek. Minden emberre két liter jut naponta — beleszámítva azt is, ami a konyhára kell! Órák hosszat kell vándorolni az ütközetvonalokhoz, míg a számukra kijelölt helyhez jutnak. Órákig kell várakozni, míg hordóik megtelnek és órákig tart, míg aztán az a katona, aki ott áll az ellenség előtt, megnevesítheti égő ajkát a langyos, kevéske vízzel. Alig olthatja vele szomját, mosdásra már nem is marad ilyen a világ a Monte Santon, a San Gabriélén és a Wippach völgyétől délre fekvő Karszt-fensikre! Hol maradnak Volhynia mocsarai, a Kárpátok őserdői e viszonyokhoz képest, amelyek közt az Isonzó osztrák-magyar katonái császárukat, királyukat, a monarchiát védik és győzelmesen megvédik a tulerőben levő olasz ellen!

(Folytatjuk.)

Hirdetmény.

Káptalanfalva község területén — az 1881. évi XX. t.-c. 2. §-ában felsorolt területek kivételével — mintegy 950 holdnyi területen gyakorlandó vadászati jog 1917. évi augusztus hó 15-től 1923. évi augusztus hó 14-ig terjedő hat évi időtartamra Káptalanfalva községhezánál 1917. évi július hó 29-én d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adni.

Kikiáltási ár 400 korona, melynek 10 százaléka, vagyis 40 korona bántpénz címén az árverés megkezdése előtt az árverést vezető községi bíró kezeihez lefizetendő.

A többi árverési feltételek a jegyzői iródban a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt Káptalanfalván, 1917. évi július hó 16-án.

Káptalanfalva község előljárósága.

3—4 szobás lakást

keresek azonnalra
lehetőleg a belvárosban.

Cím a kiadóhivatalban.

Gyors- és gépirásban

jártas, lehetőleg irodai gyakorlatlaltal bíró hölgyek felvételnek a Torontálmegyei Takaré- és Hitelbanknál.

Rikkancsokat

felvesz

a Torontál kiadóhivatala.

Viszketegséget, sümört, rüht

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti Barna zsir, minos szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétos Dr. Flesch-félet kérjünk. Próbátégely 1.40 K, nagy tégely 3 K, családí tégely 9 K. — Kapható a helybeli gyógyszerárakban vagy direkt a készítőnél rendelhető. Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerára Győr.

Nyomdásztanoncu

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett fiu heti-fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Munkáslányok

azonnal felvételnek

helyi nagyobb iparvállalatnál.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

„Torontál”

pol. napilap kiadóhivatala